

Ruimte voor zingeving in huisartsenpraktijken

De belangrijkste bevindingen samengevat voor zorgverleners, patiënten en beleidsmakers

Patiënten in de huisartsenpraktijk

Veel voorkomende zingeingsvragen:

...hoe kan ik omgaan met verlies?

...hoe kan ik deze situatie volhouden?

...met wie of wat voel ik mij verbonden?'

...wie ben ik?

Bevindingen van patiënten:

[Aandacht voor] zingeving werkt gezondheids- en veerkracht bevorderend!

Patiënten gaan met zingeingsvragen in eerste instantie zelf aan de slag of in gesprek met hun vrienden/familie.

Patiënten vinden het belangrijk, verwachten en waarderen dat zorgverleners zingeingsvragen signaleren.

Patiënten verwachten van de huisarts bij zingeingsvragen, een luisterend oor, oprechte aandacht, normalisering van de vraag en zo nodig doorverwijzen. Van de POH-GGz verwachten zij ook begeleiding bij zingeingsproblematiek.

Professionals in de huisartsenpraktijk

Bevindingen van professionals:

[Aandacht voor] zingeving werkt ook bij de zorgverleners gezondheids- en veerkracht bevorderend.

Er is grote eensgezindheid binnen de huisartsenpraktijken over het belang van aandacht voor zingevingsvragen.

- Ruimte voor zingeving:
- Kan werkplezier naast zin in werk en leven doen toenemen
 - Lijkt niet meer tijd te kosten

De beroeps-/functie- en competentieprofielen van huisartsen en praktijkondersteuners geven nauwelijks tot geen expliciete aandacht aan of visie over de rol van huisartsen en praktijkondersteuners in signalering, bespreking, begeleiding en verwijzing rond zingevingsvragen. In de kernwaarden van huisartsenzorg lijkt hier wel ruimte voor.

Samenwerking

- Huisarts en POH-GGZ werken het meest samen rond zingevingsvragen.
- Geestelijk verzorgers spelen een rol bij complexe levensvragen en MDO's.
- Een gemeenschappelijke taal is nodig voor samenwerking.
- Samenwerking vereenvoudigt doorverwijzing bij complexe vragen of crises.
- Het bevordert reflectie op de hulpvraag, eigen competenties en grenzen.

Maatschappij

- De dominante biomedische visie en secularisatie hebben de aandacht voor zingeving mogelijk beperkt.
- Er is toenemende aandacht voor zingeving in de zorg, bijvoorbeeld in Positieve Gezondheid, persoonsgerichte en herstelgerichte zorg, en ACP.
- Expliciete aandacht voor zingeving is te vinden in palliatieve zorg en de Nieuwe Kwaliteitsstandaard Zingeving in de geestelijke gezondheidszorg [Akwa GGZ].
- Zorg voor zingeving is niet alleen een taak voor de gezondheidszorg, maar voor de gehele maatschappij.
- Zingevingvragen zijn nauw verbonden met lichamelijke, psychische en sociale problemen en essentieel voor inzicht in oorzaken, onderhoud en oplossingen van klachten.
- Centra voor Levensvragen kunnen ondersteuning bieden bij zingeving thuis via begeleiding, deelname aan MDO's en consultaties.
- De waarde van deze centra kan worden versterkt door:
 - Structurele financiering.
 - Uitbreiding naar alle Nederlanders.
 - Samenwerking tussen geestelijke zorg en gezondheidszorg als gelijkwaardige partners

Scholing

- De zorgverleners in de eerste lijn zijn zich vaak onbewust van hun eigen competenties en grenzen op het gebied van omgaan met zingevingproblematiek.
- Verbetering van zicht op eigen competenties en grenzen kan een werkdruk ontlastend effect hebben.
- Er is een spaarzaam en versnipperd aanbod van scholing over zingevingproblematiek in de huisartsenpraktijk.
- Relevant voor samenwerking is naast zicht krijgen op eigen competenties om door middel van scholing zicht te krijgen op die van mogelijke samenwerkingspartners.
- Ook is aandacht voor eigen zingeving[s-perspectief] van belang.

Consortiumpartners

Bron: Kennissynthese 'Ruimte voor zingeving' van het Brancheproject Huisartsen en Praktijkondersteuners//Kennissynthese Kenniswerkplaats Zingeving// Universiteit voor Humanistiek, juni 2024.

